

BISERICA și SCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână : DUMINECA.

<p>PREȚUL ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungaria : Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor. Pentru România și străinătate : Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.</p>	<p>PREȚUL INSERTIUNILOR :</p> <p>Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte 8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.</p>	<p>Correspondențele să se adreseze Redacțiunei „BISERICA și ȘCOALA“ Ear banii de prenumerațiune la TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.</p>
---	--	--

Noul Arhiepiscop și Mitropolit al Bucovinei.

O veche și justificată dorință au avut frații nostri români din Bucovina : ridicarea la scaunul mitropoliei ortodoxe române din Cernăuți a distinsului bărbat *Dr. V. de Repta*.

Dorința li s'a împlinit !

Omul doririlor lor, asupra căruia se concentrează iubirea fraților nostri bucovineni ; care prin calitățile și însușirile sale de mult se ridica în gândul tuturor, ca om predestinat de a conduce biserica ortodoxă din Bucovina, este astăzi la locul unde frații nostri bucovineni și l-au dorit.

I. P. S. Sa Dr. V. de Repta este Arhiepiscop și Mitropolit al Bucovinei !

După zile sbuciumate și grele împrejurări pentru poporul român și biserica ortodoxă din Bucovina, eată că firul — căzut din mâna lui *Silvestru Andrievici Morariu*, mitropolitul de pioasă aducere aminte, — e reluat de o mână totată de viguroasă, de un prelat de model, de un român cu suflet mare și minte luminată.

Vați văzut visul cu ochii ! fraților bucovineni. Ș'acuma v'a rămas vouă și în întâiul rînd ilustrului Prelat, ducerea la îndeplinire a gândurilor bune, pentru biserică și neam. Cu nădejdea în Dumnezeu luptând și adunându-vă în jurul omului doririlor și speranțelor voastre : Înainte !

Eată »*Deșteaptarea*« cum caracterizează pe noul Mitropolit :

De peste jumătate de an veduvita noastră archidieceasă a intrat în zile de bucurie. Din gra-

ția Atotputernicului și prin preainalta voință a Majestății Sale Impăratului a fost înalțat în fruntea ei înainte cu puține zile un nou stăpân, ca să-i fie cărna înțeleaptă prin valurile vremii. *I. P. S. Sa*, dl episcop *Dr. V. de Repta* este noul archipăstor, și se revarsă bucuria asupra credincioșilor, părtașă fiind persoana lui de iubirea și venerarea generală.

Cu șapte ani în urmă noul archipăstor era încă profesor de sf. teologie la universitatea din Cernăuț, retras din viața publică. Ca vicepresident al societății pentru cultura și literatura română, totodată ca bărbat de încredere al societății doamnelor române d-sa și-a cucerit iubire și venerare în toate cercurile românești, pentru tactul fin în cele mai grele probleme și pentru devoțiunea, cu care urmarea neîncetat înaltele și nobilele scopuri ale ambelor instituțiuni național-culturale.

În cercurile științei era apreciat ca bărbat de multă erudiție și cultură filosofică, cu un spirit în vecinica pornire de a studia, observa și cerceta. Și spiritul, cu care e înzestrat din natură, îi dă noului archipăstor o putere mare, încrederea fiilor bisericei, căci fie-care din capul locului este convins, că nici o afacere dată la discreția noului archipăstor nu va afla rezolvarea ei altfel, decât după profundă cugetare, obiectivare, și unic numai după aleasă conștiință.

Toate aceste calități ale nobleței, înțelepciunii și energiei îi predestinau locul în suprema dignitate a bisericei noastre și deja cu șapte ani în urmă se resfrângea de pe buzele credincioșilor viua dorință, de a l'avea în fruntea bisericei. Astăzi dorința este împlinită și un singur glas de bucurie pătrunde toate șesurile și plaiurile Bucovinei : că reîntinerită biserica și fiii ei salută pe noul archipăstor, invocând asupra lui binecuvântarea atotputernicului Creator.

Biserica dreptmăritoare din Bucovina nu este limanul liniștii și păcii, sub mantia sa acoapere multe dorinți și dureri. Multe glasuri se ridică către stăpânul ei, cerând alinarea durerilor și împlinirea dorințelor. În noul arhipăstor residă speranța, că pururi va fi înclinat a da ascultare glasurilor îndurerate, că la vederea problemelor complicate și multe, departe de intimidare, va păși cu putere oțelită în toiul lor, spre a le da rezolvarea bună și folositoare. Dela noul arhipăstor se pot aștepta multiplele reforme, cari sub presiunea vremii cer intrare în organismul bisericeii, spre a o face capabilă de împlinirea exactă a dumnezeieștei misiuni.

Situația bisericeii noastre este cu atât mai grea fiind-că ea — deși statul de mai multe decenii acum a primit forma constituțională — încă și astăzi trăește în atmosfera absolutismului. Ea nu are for legislativ, normele pentru regularea afacerilor ei se bazează pe ordonanțe, față de ea nici măcar legile fundamentale de stat nu se află în deplină aplicare. Pentru legiuire statul are parlamentul, țările dietele, biserica noastră nu are nimic, decât unilateral ordonanțele. Aceasta situație este insutenabilă. Este deci cel mai însemnat postulat al vremii ceea-ce cu atâta insistență de peste jumătate de secol se cere: constituirea definitivă a congresului bisericeesc. Deu bun Dumnezeu, ca sub noul arhipăstor să capete ființă aceasta dorință, a cărei realizare este o condiție de viață pentru biserica noastră.

Pretutindenii, unde I. P. Sa va păși pe pământul țării noastre, îi vor sbura inimile întru întimpinare, pline de dragoste, căci ori-ce suflare îi este devotată în iubire fiască. Darurile bunătații și bunăvoinei I. P. S. Sale se vor revărsa asupra credincioșilor din toată bogăția inimii și astfel vor domni între credincioși și arhipăstor acele raporturi sufletești, cari sunt după pilda înaltă a Mântuitorului nostru.

Pe noul Arhipăstor îl întimpinăm cu inimile deschise și cu ferbinte rugare: Atotputernicul deei încă mulți, mulți ani de viață și sănătate, pentru fericirea bisericeii și națiunii noastre!

Predică

la Dumineca a XXI după Rusalii.

»Sămënța e cuvântul lui Dumnezeu«
Luca, VIII. 12.

Iubiților Creștini!

Din îndurare și milă către neamul omenesc D-zeu a orînduit în toate timpurile anumiți oameni, cari să samene cuvântul Lui. Patriarhii și prorocii în multe chipuri și în multe felii au binevestit acel D-zeesc cuvânt, ear' în cele din urmă ne-a grăit nouă D-zeu prin însuși Fiul său,

prin cuvântul întrupat. El s'a pogorit pe pământ chipul robului luând și după zisa apostolului s'a făcut întru toate asemenea nouă afară de păcat. Apoi s'evirșind lucrul său a poruncit ucenicilor sei, să-l urmeze întru toate »mergând învățați toate neamurile — le zice Mântuitorul — învățându-i să păzească toate câte am poruncit vouă« Mat. XXVIII. 18, 20. »Eară ei eșind au binevestit pretutindenea, Domnul împreună cu ei lucrând« Marcu XVI. 20.

Așa s'a sêmănat sãmënța cuvântului lui D-zeu, așa s'a lătit Evangelia. Acel preasfânt și viufaceător cuvânt a pătruns în coliba săracului, ca și în curtea împărătească; și la glasul aceluia preadulce cuvânt capiștile idolilor s'au sfărîmat și cei ce mai înainte se închinau aceluia »lucruri de mâni omenești,« (P. S. 135, 15) cu o mândrie nespūsă, la lumina D-zeescului adevăr se rușinează de ceea-ce făceau ei mai adineaori. În locul urei și a vrajbei începe a domni dragostea în locul neînțelegerii pacea, în locul mândriei umilința, în locul desfrăului și a necurăției vieța curată și fără prihană. Și încă nu numai atâta a lucrat puterea cuvântului lui D-zeu ci întru atâta a îmbunătățit inima omenească, încât cei ce primiseră cuvântul, erau mai bucuroși a-și jertfi vieța decât a lăsa măcar o iotă sau o cirtă din lege neîmplinit.

Vedeți ce a lucrat cuvântul lui D-zeu! Și oare acel cuvânt nu lucrează astăzi tot aceeași? Da, puterea cuvântului lui D-zeu, așa lucrează și acum ca și în trecut, așa va lucra și în viitor, căci vecinic e D-zeu, vecinice și neschimbate cărările lui.

Și dacă ne uităm în jur de noi, dacă privim la creștinii de astăzi, ce vedem? Oh, cu durere trebuie să o spun, vedem, că ei sunt așa de ușuratici la minte, așa de nepăsători, încât stând a judeca și-se cutremură toată ființa de atâta lene sufletească. Ce să fie? Unde e răul? Căci acel rău, acea nepăsare și trândăvie trebuie desrădăcinată, trebuie stîrpită din inima fiecărui creștin, ca astfel biserica cea vie earăși să strălucească, earăși să primească podoaba cea dintâiu.

Să cercăm dar', iubiților creștini și cercând să găsim, cari sunt causele, cari sunt pricinile, pentru cari cuvântul lui D-zeu în inimile multora rămâne neroditor, apoi știind aceasta să ne învățăm cum se cade a lucra, ca sãmënța cuvântului lui D-zeu să aducă roade întru inimile noastre.

Așadar' »Cela ce are urechi de auzit să audă« Luca VIII, 8.

Causele sau pricinile, pentru cari cuvântul lui D-zeu rămâne neroditor întru inimile multora dintre creștinii de astăzi, ni-le spune Mântuitorul

Cristos în pilda sfintei Evanghelii de astăzi. »Eșit'a sămăntorului să samene sămēnța sa — zice Mântuitorul Cristos — și sămănând el una a căzut lângă cale și s'a călcat și paserile cerului o au mâncat. Și alta a căzut pe piatră și dacă a răsărit s'a uscat, pentru-că nu avea umezeală. Și alta a căzut între spini și crescând, spinii o au înecat. Eară alta a căzut pe pământ bun și crescând a făcut rod cu sutele«.

Una dintre cele mai frumoase, mai tainice și mai grele de cuprins e pilda aceasta iubitorilor creștini! Înșiși învățecii Mântuitorului nu o înțeleg, și tocmai pentru aceasta, fiind ei deosebi, l'au întrebat pe el zicând: »Pentru ce grăești lor în pilde? Ce este pilda aceasta? Eară El răspunzând a zis lor: »Vouē s'a dat a ști tainele împărăției ceriurilor, eară acelora de afară nu s'au dat toate. Eară pilda este aceasta: *Sămēnța este cuvēntul lui Dumnezeu.* Și nu fără pricină o zice Mântuitorul aceasta, pentru-că precum nu e de ajuns, ca sămēnța să fie aruncată numai în pământ, ci ca să aducă roada la vremea sa, să cere să primească și nutreământul rînduit de mîna cea dătătoare de viață, chiar așa să pofteste, ca inima omenească să fie vrednică a primi în sine cuvēntul lui D-zeu; și precum e de neapărată trebuință, pentru susținerea vieții noastre trupești, sămēnța din care ne pregătim pânea cea de toate zilele, cea pâne, care după zisa psalmistului »inima omului întărește« (P. S. 104, 16), întocmai așa e de lipsă pentru hrana sufletului nostru cuvēntului lui D-zeu: »Să primiți cuvēntul cel sădit — zice apostolul Iacob — care poate să mântuească sufletele voastre« Iacob I, 21; și eară: Și precum pământul fără sămēnță sămănată nu rodește decât ierburi și burueni de multe ori nefolositoare ori chiar stricacioase, întocmai astfel și inima omenească, în care nu numai că nu aduce roade de folos,—din potrivă naște tot felul de păcate și nelegiuri.

Apoi adăogînd Mântuitorul a descoperi învățecilor sēi taina, pilde despre sămēnță, le zice: »Eară cei de lângă cale sunt cari aud cuvēntul, dela inima lor, ca nu cumva crezēnd să se mântuiască« cei de lângă cale sunt acei creștini, cari ascultă cuvēntul lui D-zeu și îl primesc cu grăbire, dar cu aceea-și grăbire îl și lapădă. Atari creștini sunt nestatornici, ear' inima lor e cale deschisă, e drum larg la tot felul de gândiri, unele mai urite și mai păcătoase decât altele. Firea cea grăbită, nestatornicia și gândurile cele păcătoase sunt dar' pricina, pentru care cuvēntul lui D-zeu nu aduce roade întru inimile lor.

»Eară cea de pe peatră — zice Mântuitorul Cristos — sunt, cari când aud cu bucurie primesc cuvēntul și acestia rădăcină nu au, cari

cred până la o vreme și în vreme de ispită se lapădă înapoi.« Aceștia sunt acei creștini, cari cu bucurie ascultă și primesc cuvēntul lui D-zeu, dar' pentru-că n'au adevărată evlavie creștinească pentru-că inima lor e împetrită, e lipsită de cele mai frumoase virtuți creștinești: de smerenie și umilință, sunt gata la ori-ce clipită a se lapăda. Câți creștini de felul acesta sunt și în zilele noastre?! Câți se lapădă de numele de creștin, se sfiesc a mărturisi înaintea oamenilor aceea ce sunt și numai de frică, să nu fie nebăgați în seamă, ori chiar batjocoriți de acei oameni, poate chiar prieteni ai lor, cari au lapădat din inima lor tot aceea ce nouă ni-e scump, ni-e chiar sfânt și neprețuit. Cu drept cuvēnt deci ei se pot asemăna cu sămēnța căzută pe peatră. Și pentru-ce?! Pentru-că precum sămēnța de pe peatră deși încolțește și răsare, totuși din pricina lipsei de umezeală ea nu poate crește să aducă rod la vremea sa: Intocmai așa nici acei creștini, cari numai ascultă cuvēntul lui Dumnezeu, dar' nu-i dau aceluia loc în inimile lor, lapădând dintru aceea toate relele și nelegiurile, de care e cuprinsă, nu pot să aducă roade vrednice pentru viața de veci.

»Eară ceea-ce au căzut între spini, aceștia sunt cari aud, ci cu bogățiile și cu grijile și cu dulcelele lumii acestia umblând se împresoară și nu rodesc desevîrșit.« Nimic pe lume nu abate inima, nu abate gândul și voia omului dela împlinirea datorinței sale față de Dumnezeu și sfânta sa lege ca tocmai dorul de a ajunge bogat, de a ajunge la cinste și averi mari. Și chiar pentru aceasta aseamănă Mântuitorul pe creștinii cuprinși cu atari griji și dăruri după averi, cu sămēnța, care a căzut între spini și crescând spinii o au înecat.« Și nu fără temei. Pentru-că precum spinii îneca sămēnța și nu o lasă să aducă rod. Intocmai astfel și bogăția și grija de cele lumesti și trecătoare deslipește inima creștinului de binele cel vecinic și o face să se lipsească de averile cele trecătoare și putrede, ba ce e mai mult, să fie pururea cuprinsă, pururea înecată în dorul de câștig, pururea neodihnită de a aduna, de a grămădi averi peste averi, pururea lacomă, nemilostivă și sgărcită.

Să ne ferim dar' de gândurile cele rele, să ne ferim de dorul de avuții, să fugim de dulcelețurile lumii, să ne apărăm de sburdările trupești, să nu fim împetriți la inimă, adecă nemilostivi, nesmeriți și nestatornici, căci toate acestea sunt multele pricină, pentru cari cuvēntul lui Dumnezeu nu aduce roade întru inimile noastre. Și încă nu numai atâta ci sa lucrăm de atare vrednice, să le pregătim așa, ca cuvēntul lui Dumnezeu să locuiască viu întru dînsele, aducēnd roduri vrednice de numele nostru de creștin. Inșă cum? »Cela ce are urechi de auzit să audă.«

Iubiților creștini! Cuvântul lui Dumnezeu, rostit prin gura preoților, numai așa va aduce roduri întru inimile noastre, dacă îl vom asculta cu deosebită luare aminte, apoi ne vom gândi de nou asupra celor zise de preot și auzite de noi în casa lui Dumnezeu și punând toate acele cuvinte întru inimile noastre, ne vom silii a urma în toate lucrările, ce le vom începe, frumoasele îndreptări și povețe ce ni-s'au împărtășit. Nu e de ajuns dar' numai a asculta cuvântările preotului, ci se cuvine, suntem datori chiar a le asculta astfel, ca să tragem, să scoatem din acelea un neprețuit folos, să facem adecă, ca acel preasfânt cuvânt să fie hrănit de inimile noastre ale tuturor. Numai așa ne vom putea noi asemăna cu acea sămânță, care a căzut pe pământ bun și a făcut rod cu sufele, numai așa vom putea fi numărați și noi între aceia »cari cu inimă curată auzind cuvântul îl țin și fac rod întru răbdare.«

La ascultarea cuvântului lui Dumnezeu să ne fie de povață cuvintele Apostolului Pavel: »Nu pe noi propovăduim, ci pe Iisus Cristos Domnul« (II. Cor. IV. 5) și »drept aceea în locul lui Cristos Vă rugăm, ca cum Dumnezeu v'ar ruga prin noi« (II. Cor. V. 20), și earăși: »Cel-ce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă și cel ce se lapedă de voi, de mine se lapedă.« (Luca X. 16). Purcezând de aci suntem datori să ascultăm cuvântarea preotului cu evlavie, cu deosebită băgare de seamă și cu bună credință. Să nu ne uităm la aceea că doară acea cuvântare e scurtă ori chiar neînsemnată la părere, nu, pentru-că ori-ce cuvântare rostită în sf. biserică ori e aducătoare de liniște, e sfântă, e chiar cuvântul lui Dumnezeu. »In locul lui Cristos Vă rugăm, ca cum Dumnezeu v'ar ruga prin noi.« Eată ce zice Pavel despre sine însuși: »Și eu venind la voi fraților venit-am nu întru înălțarea cuvântului sau a înțelepciunii... Și cuvântul meu și propovăduirea mea nu era întru cuvinte îndemnătoare ale înțelepciunii omenești, ci întru arătarea Duhului și a puterii.« (I. Cor. II. 1, 4). Așadar' nu înfrumșetarea sau împodobirea cuvântării cu frumsețe lumești — ca să zic așa — trebuie cercată și socotită, ci folosul sufletesc, folosul neprețuit, ce-l putem avea din cuvântul, ce ni-se propovăduiește. Au nu prin propovăduirea cuvântului ne-am învățat a cunoaște pe Dumnezeu, cel în treime laudat? Au nu același Dumnezeesc cuvânt ne învață a ne cunoaște datorințele noastre față de alții asemenea nouă și față de mai marii nostri și totodată acel preasfânt cuvânt ne silește să le și împlinim acele datorințe? Apoi tot prin propovăduire ne câștigăm aici pace, liniște și îndestulare și ce e mai mult mângăere în suferințele, necazurile și durerile noastre, ear' dincolo fericirea de veci. Să ascultăm dar' cu-

vântul lui Dumnezeu iubiților creștini, dar' nu numai odată ci întotdeauna, să nisuiam a primi aceasta doftorie, ce ni-se întinde, să primim hrana cea mai de lipsă pentru mult ispititul nostru suflet.

Dar' pentru ca cuvântul lui Dumnezeu să rodească deplin întru noi, se pofteste încă, ca la cele ce am auzit, la cuvântarea ce ni-s'a rostit cum auzim adese-ori, așa să facem, ca acel preasfânt cuvânt să prindă adânci rădăcini întru noi, altcum ușor ne-ar scăpa din minte toate cele, ce am auzit și truda noastră s'ar zădărnici. Așa făcea împăratul David, el deapururea se ruga că cuvântul lui Dumnezeu să fie înrădăcinat în inima sa. »Intru inima mea — zice Psalistul-împărat — am ascuns cuvintele Tale, ca să nu greșesc țic.« (Ps. 118, 11). Cum însă avem datorință a îngriji, ca cuvântul lui Dumnezeu să rămână întru noi, așa ni-se cere să-l împărtășim și altora. Câți dintre noi nu merg la biserică, așadară nu pot auzi Dumnezeescul cuvânt? Acestora noi se cade să le binevestim, noi cei ce ne-am învrednicit a-l auzi. Au nu datorim noi cu atâta fraților, fiilor și rudelor noastre? Fără îndoială una dintre cele mai sfinte datorințe le împlinim atunci, când îngrijiți de purtarea în viitor a fiilor nostri, nisuiam la ori-ce privilegiu a planta, a sădi în inima lor sămânța cuvântului lui Dumnezeu, bine știind, cum-că numai viețuind ei după cum cere sf. noastră lege, vor putea ajunge deplin multumiți și fericiți.

Cu aceea însă că ne-am dat toată silința a planta în noi cuvântul lui D-zeu, încă nu am făcut tot ce se pofteste, ca acel cuvânt să aibă roade întru noi. Nu, pentru-că apostolul zice: »Nu auzitorii legii sunt drepti la D-zeu, ci făcătorii legii se vor îndrepta« Rom. II, 13. Așadar inima, în care a pătruns cuvântul lui D-zeu se cade să aducă roadă, să facă fapte bune, fapte creștinești, ca să se vadă, că într'înșă a străbătut cuvântul lui D-zeu cu folos. Eată ce zice Mântuitorul despre acei oameni, cari aud cuvântul Lui, dar nu aduc roade, nu fac fapte bineplăcute lui D-zeu: »Tot cel ce aude cuvintele mele și nu le face — zice Mântuitorul — se va asemăna bărbatului nebun, care a zidit casa sa pe nisip și s'a pogorît ploaie și au venit riuri și a căzut și a fost căderea ei mare« Mat. VII. 26, 27. — Fapte bune să lucrăm dar pentru-că ele sunt cea mai bună cheazășie, că cuvântul lui D-zeu a strebătut și a prins rădăcini în inimile noastre, ele sunt rodul cel însutit al celui prea sfânt cuvânt.

Ați auzit iubiților creștini, cari sunt pricinile, pentru cari cuvântul lui D-zeu nu rodește întru inimile noastre, ați auzit și aceea ce trebuie să facem, ca acel cuvânt să aducă roduri desvârșit întru noi. Să urmăm dar' cu toții frumoasele povețe, ce fericiți am fost a le auzi,

lucrând în totdeauna așa, ca faptele noastre să fie dovada curăției inimii noastre, să fie dovadă că în noi acel preasfânt cuvânt nu numai că a prins adânci rădăcini, dar a și rodit cele mai frumoase roade, roadele vieții vecinice. »Fie darul Domnului nostru Iisus Cristos cu voi cu toți.« Amin.

Moise Popoviciu
preot.

Ingrijirea cepelor de flori pentru a avea iarna flori în odăe.*)

Lucrul principal e: 1) ca cepele de flori să fie bine pregătite și sănătoase. 2) să ai pământ de grădină sănătos nisipos și 3) la timp potrivit, în Septembrie, cel mult până la mijlocul lui Octombrie, să se sădească cepele în oale. Cel mai bun pământ e cel de mușinoi, sau de glia de pășune, care se mai amestecă cu 5 părți nisip de păriu. Cele mai frumoase flori de iarnă sunt Iacintele, Tulipantul, Narcissa, Crocus, Amaryllis și Lăcrimioarele. Cele din urmă se pot sădi abea la începutul lui Noembrie, pe când celelalte trebuie puse deja în Septembrie ori Octombrie.

Intr'o oală să se sădească.

Iacinte 1 până la 2 cepe, Tulpe 3—5 la un loc, Narcisse 3—4 bucăți, Amaryllis numai una, iar Lăcrimioare 10—15, ca să ai oalele pline de flori.

Iacintele au nevoie să stea două luni cu ghiveci cu tot în pământ, la loc întunecos, ca să prindă rădăcini, ca să le poți ținea pe urmă la căldură în odăe. Cepele nepregătite nu e permis a le aduce la căldură, ca să prindă rădăcină, deoarece-ce mugurul putrezește în ceapă și așa nu capătă nutreț, ce numai prin rădăcină se întemplă și astfel nu se poate desvolta la înflorire. Această regulă se potrivește și pentru celelalte cepe de flori, cu excepția Lăcrimioarelor, cari numaidecât după sădire trebuie ținute la căldura mare, mult udate. Tulpele și Narcisele sunt a se ține 5—6 săptămâni la loc întunecos, la loc răcoros; asemenea plante elegante pentru odăe și de vreme înfloritoare, sunt Crocus și Amaryllis.

Toate plantele sădite trebuie ținute la o umezeală egală, ca să se prindă bine rădăcina.

După-ce se țin ghiveciurile în căldură, și pământul se usucă puțin, deasupra, trebuie necondiționat udat cu apă caldă. Dacă frunzele și bobocii ies, trebuie foarte mult udate, până da floarea. După veștețirea florilor trebuie să fie udată tot mai puțin și dacă îngălbenesc frunzele, să înceteze de tot udatul ca cepele să stea uscate.

Toate cepele după înflorire sunt pentru anul viitor netrebuincioase, dar' în toamnă se pot sădi în grădină, unde mai pot să înflorească câți-va ani de-arândul.

Apostatii să se țină în evidență.

Dacă face cineva trecere dela o biserică sau religie la alta, apoi n'are lipsă să vină singur în contact cu autoritățile bisericești ale confesiunii sale anterioare, ci el face schimbarea sa de religie cunoscută simplu numai autorității politice competente. Autoritatea politică are apoi conform legii din 25 Maiu 1868 (F. l. i. Nr. 40 II) să înștiințeze oficiul parochial al comunei, în care apostatul își are domiciliul pe timpul trecerii.

Ce să facă parochul, care a primit înștiințarea, că un creștin ortodox din parochia lui a făcut trecere, cu înștiințarea aceasta? Dacă apostatul nu e născut și nici nu s'a cununat în parochie, atunci parochul să depună înștiințarea la acte, notându-și cazul în cartea de conscripție și, dacă e cu puțință, înștiințând despre el oficiul parochial, unde apostatul e născut. Adeseori însă se înștiințează despre apostasie dela autoritatea politică nu numai parochul domiciliului, ci și al locului natal.

Dacă apostatul e născut în parochia, care a primit înștiințarea despre apostasie, atunci parochul n'are să schimbe nimica în matricula botezaților unde actul de botez e introdus (b. o. să schimbe religie apostatului), ci actul acesta trebuie să rămână neschimbat, căci ministerul i. r. al statului a declarat într'un cas special cu emisul din 13 Noemvre 1866. Nr. 7454, că nici o lege nu pretinde, ca schimbările de confesiune ale persoanelor creștine întemplate în decursul timpului să se însemne în matricula botezaților.

Trecerea respectivului apostat n'are așadar să se însemne la actul de botez, ci separat, și astfel a se ține în evidență. La actul de botez s'ar pute doară — se înțelege cu încuviințarea Consistorului — atâta adauge, că neofitul acesta în urma scrisoarei autorității politice a anunțat eșirea sa din biserică ortodoxă. Ținerea în evidență a apostatilor e numai decât de recomandat, pentru-că după articolul 5 al legii interconfesionale prin schimbarea confesiunii se perd toate drepturile de asociațiune ale bisericeii sau

*) Din comunicările despre grădinărit și economie, de Wilhel Mühle din Timișoara.

religiunii părăsite față cu cel ce a eșit din ea, precum și pretențiunile acestuia față de biserică ce a părăsit-o.

Dacă apostatul îi pare rău de pasul său și el se întoarce înapoi în sânul bisericii ce a părăsit, atunci după primirea sa să se șteargă din lista apostatilor, de oare-ce a devenit earăși membru activ al bisericii, având toate drepturile.

Calendarul diecesan

de anul dela Cristos 1903, anul al XXIV-lea, e tipărit deja, în editura tipografiei diecesane gr.-or. române a Aradului, și legat gata, se poate avea atât dela administrațiunea acestei tipografii (strada Révay Nr. 10 față-n față cu Consistorul), cât și dela librării.

Calendarul acesta, care de 24 ani deja apare în tipografia diecesei și totdeauna s'a bucurat de trezire mare și de bun nume nu numai în diecesa Aradului, ci și afară de diecesă, — de astădată apare cu preț redus la **50 fileri**.

Se estinde pe 12 coale de tipar garmond, și cuprinde, — afară de partea calendaristică, — șematismul mitropoliei române gr.-or. în general și al diecesei Aradului în special; cronologia și semnele cronologice pe anul 1903; sărbători și alte zile schimbăcioase; posturile etc. Genealogia caselor domnitoare; tîrgurile din Ungaria și Ardeal; instrucțiuni postale și telegrafice etc., precum și o bogată și interesantă **parte literară**, care singură se estinde peste $4\frac{1}{2}$ coale, tipariu garmond bine îngrijit, cuprinzînd următoarele piese:

Moartea Episcopului Iosif Goldiș; Provisorul; Alegerea noului Episcop; Episcopii de până acum ai Aradului; Casa națională din Arad; Lui Mihail Eminescu (poesie); Un sfat la vreme; Pradă (poesie) Prețul timpului; Implinirea datorinței; Pâne (poesie); Revoluția inimii femeiești; De când strică fiul, ce a făcut tatăl (povestire populară); Movila lui Burcel (poesie); Tîeranul și școala; Din trecutul preparandiei din Arad. (Moise Nicoară); Moș-Ajun; Despre concubinată; — Din lumea mare; Sfirșitul unui războiu mare; O catastrofă îngrozitoare; Oamenii mari — oameni tăcuți; Iubileul clopotelor. — Poesii: a) mixte, b) populare; Diverse: Sfaturi practice; glume. — Economie: Ce avem să facem în fiecare lună? — În fine: anunțuri de tot felul. —

Îl recomandăm u multă căldură tuturor oamenilor cu carte, căci în calendarul acesta fiecare va găsi nu numai calendar, ci și o carte de lectură prețioasă și plăcută.

Avis.

Fiind părintele Ioan Nicorescu exclusiv angajat cu agende didactice la Seminarul nostru diecesan, Venerabilul Consistor cu 1 Octomvrie a. c. l-a dispensat dela afacerile de administrator al tipografiei diecesane, numind la acest loc pe contabilul dl Cornel Lazar. Deci toate comăndele cât și tot soiul de bani ce se ating de tipografie începînd dela 1901, să se adreseze numelui administrator, în strada Révay Nr. 10.

Arad, 4 Octomvrie 1902.

Vasilie Goldiș,
secretar cons.

CRONICA.

* **Nou palat mitropolitan în Iași.** Vineri dimineață în 20 Septemvrie a. c. s'a făcut cu deosebită solemnitate punerea pietrei fundamentale a palatului mitropolitan din Iași. Serviciul divin a fost oficiat de I. P. S. Sa mitropolitul Partenie, încungiurat de clerul catedralei.

* **Himen.** Aurorn Crețiu din Uzdin și Iuliu Magdu, din Ecica-română, invită la cununia lor, ce se va celebra Duminecă, în 2 Noemvrie 1902 n., în biserică ortodocsă-română din Uzdin-Ozora.

* **Societatea de lectură „Petru Maior“** în ședința sa generală ținută la 18 I. c. s'a constituit pe anul de gestiune 1902/903 precum urmează: A) Comitetul: Președinte: Ioan Garoiu, stud. în drept, a IV. Vicepreședinte: Ioan Lupaș, stud. fil. a III. Secretar: Constantin Moga, stud. în drept, a IV. Notari: Constantin Bucșan, stud. în drept, a. I., Avram Imbroane, stud. în drept, a. I. Cassar: Filip Emil Mihaiu, stud. fil. a. III. Controlor: George Zăria, stud. în drept, a. III. Bibliotecar: Zaharie Muntean, stud. în drept, a. II. Vicebibliotecar: Ioan Maior, stud. în drept, a. II. Econom: Victor Gael, stud. în drept, a. IV. B) Comisia literară: Președinte: Dionisie Stoica, stud. fil. a. IV. Referent: Sebastian Stanca, stud. fil. a. II. Membri: Tit. Liviu Blaga, stud. fil. a. II. Ioan Lăpădat, stud. fil. a. IV. Ioan Lupaș, stud. fil. a. III. Costa Nedelcu, stud. I. a. I. George Tulcure, stud. fil. a. I. C) Corul și orchestra: Dirigentul corului: Cornel Popescu, stud. fil. a. II. Dirigentul orchestrei: Leonida Domide, stud. med. a. IV. D) Comisia supraveghetoare: Chirion Bênda, stud. în drept a. III. Ioan F. Negruțiu, stud. tehnic a. IV. Dionisie Stoica, stud. fil. a. IV. Pentru comitetul societății de lectură „Petru Maior.“ Budapesta, la 25 Oct. n. 1902. — Ioan Garoiu, președinte. Constantin Moga, m. p. secretar.

* **Contele Tolstoi**, marele scriitor rus, care a scăpat din greaua sa boală și s'a reînșenătoșat, a luat de mai multe săptămâni activitatea sa literară. Ilustrul scriitor este acum ocupat să revadă manuscriptul unei nouă cărți, arătînd vieața sa militară în Caucas pe la anul 1850, în ajunul mării răscoale dela Schamyl. Cartea va apăre probabil înainte de sfirșitul anului. Tolstoi a implinit 50 de ani de când a început să facă

literatură și împlinește acum al 74-lea an al vârstei sale. Toate societățile literare și științifice l'au felicitat telegrafic. Ziarul „Nowoje Wremja“ îi consacră un articol călduros.

* **Călugări catolici în România.** Se știe că în Franța s'au închis în decursul verei foarte multe școli de ale călugărilor catolici. Corporațiunile de călugări, sau congregațiunile, s'au răspândit peste toate țările. Astfel, caută să se așeze și în România. Gazetele de dincolo aduc știrea că Monsegniorul (archimandritul) *Vadelin Dubois*, predicatorul unei biserici a sosit în Iași. Scopul visitei sale se zice că stă în legătură cu stabilirea în țeară a unei congregațiuni din Franța. Această congregațiune de călugări, numărând vr'o 70 de suflete, are intențiunea să se stabilească într'un ținut muntos al țării.

Numitul preot catolic a vizitat Fălticeni, Peatra-Neamțu și alte locuri muntoase din Moldova.

* **Cărți noi.** În editura librăriei *Zeidner* din Brașov au apărut următoarele manuale pentru școlile elementare:

Elemente de fizică pentru școlile populare de *Ion Daviu* (cu mai multe figuri.) Ediția a IV-a. Prețul 60 fil.

I-a carte a copiilor sau *Abcdarul* ilustrat, pentru clasa I-a primară, de *St. C. Alexandru* (cu o lecție de model.) Prețul 40 fil.

A doua carte pentru deprinderea limbei maghiare în școlile populare române. Pe baza planului de învățământ ministerial, de *Francisc Koós* și *Vasilie Goldiș*. Edițiunea a doua corectată. Prețul 50 fil.

Caiet de desemn (Nr. 1 și 2) cu figuri începătoare pe fiecare pagină, conținând unul 40 celalalt 50 modele pregătitoare, pe seama școlărilor dela școlile primare, întocmit și edat de *Alexandru Lukáts*, profesor de desemn. Ediția a 5-a. Prețul unui caiet 20 filer.

Convocare.

la prima conferență din a. adm. curent, eare conform concludului 14. din conferența premerasă se va ținea Vineri la 7 Noemvre n. (25 Octomvre) a. c. în comuna Sobotel.

Programa:

1. Asistare la chemarea Duhului Sfânt.
2. Ascultarea prelegerii ordinare în una din școlile locale.
3. Deschiderea conferenței.
4. Constatarea prezențelor.
5. Raportul presidiului.
6. Esecutarea concludelor adunării generale.
7. Disertațiuni, Cassa de ajutorare a muncitorilor de câmp și a servitorilor economiei, de I. Roman.
8. Reflecțiuni asupra prelegerilor ascultate.
9. Discutare asupra chestiunilor școlare actuale.
10. Arangiarea afacerilor de cassă.
11. Propuneri și interpelări.
12. Alegerea comisiunei autenticătoare.

13. Defigerea timpului și locului pentru procsima conferență.

14. Incheiere.

Inceputul la 8 ore a. m.

Arad, la 12/26 Oct. 1902.

Iosif Moldovan,
președinte.

Stefan Roja,
secretar.

Notă: Membrii cari vor pleca dela Arad cu trenul de 6 ore dimineata, la gara din Gyrok vor fi așteptați de trăsuri din Sobotel. Pentru orientare, participanții sunt rugați a avisa pe Domnul învățător Mucius Popescu în Szabadhely u. p. Gyrok prin o corespondență.

Concurs.

Pentru postul de capelan temporal lângă deficientul preot Lazar Popoviciu din **Saca** — conform decizului Consistorial din 30 Septemvrie a. c. Nr. 1746, B. se publică concurs pe ziua de 10/23 Noemvre, pe lângă întregul beneficiu parochial, afară de întregirea (congrua) dela stat.

Doritorii de a recurge la acest post de capelan, au a-și trimite rugările cu documente pentru parochie de a III-a clasă., subscrisului protopresbiter, până la 9/22 Noemvre, și până la alegere a se presenta la sf. biserică din Saca, protopresbiteratul Beiușului, pentru a-și arăta desteritatea în afacerile bisericesti.

Dat în Saca, la 9/22 Oct. 1902.

1—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: ELIA MOGA, ppresbiterul Beiușului.

—□—

Se escrie concurs pentru vacanta parochie **Iosani** și filia Butan-Magiești tractul Pesteșului comitatul Bihor, conform ordinațiunei ven. Consistor gr.-or. orădan din 13/26 August 1901 Nr. 1449/129 B. cu termin de alegere de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1, din comuna Iosani, casa parochială cu două chilii, culină, cămară și aparținătoarele trebuincioase cu o grădină de $\frac{3}{4}$ juger 100 cor. 2, altă grădină și a cimiterului în preț de 40 cor. 3, dela 53 n-ri de case câte o vică de cucuruz sfărmat. 4, dela 53 n-ri de case câte 2 cor. 106 cor. dela Iosani de tot; 352 cor.

2. Dela comuna Butan 8 jugere pământ arător și fênaț în preț de 90 cor. 2, dela 38 n-ri de case câte o vică de cucuruz sfărmat à 2 cor. 76 fil 3, dela 38 n-ri de case câte 80 fil. 60 cor. cu totul: 226 cor. 80 fil.

3. Dela comuna Magiești dela 36 n-ri de case câte o vică de cucuruz sfărmat à 2 cor. 76 cor. dela 36 n-ri de case câte 1 cor. 60 fil. 57 cor. 60 fil., cu totul dela comuna Magiești 133 cor. 60 fil. 3, stolele usuate după calculul mediu al celor 5 ani din urmă dela toate trei comunele 100 cor. 4, ajutor de stat congrua la cei fără 8 clase e de 476 cor. 96 fil. suma toată a venitului e de 1285.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie sunt poftiți a-și trimite recursele lor până la terminul susamintit provăzute cu documentele necesare subscrisului în Lugoșul-superior p. u. Eleșd, și a se presenta în vre-o

Duminecă ori sârbătoare la vre-una din cele două biserici spre a-și arăta desteritatea în cele preoțești.

1—3

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu mine: TEODOR FILIP ppresbiter.

—□—

Se escrie concurs pentru vacanta parochie din Brusturi tractul Pesteșului comitatul Bihor cu termin de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“. Conform ordinațiunei Veneratul Consistor gr.-or. oradan din 2/15 Septemvrie 1902 Nr. 1542/125 B.

Emolumentele încopciate cu această parochie sunt: 1, Casa parochială cu grădină și grajd pentru vite 100 cor. 2, pământul parochial 14 jug. catastrale à 40 cor. jugărul — 560 cor. 3, birul preoțesc dela 100 n-ri $\frac{1}{2}$ vică cucuruz 125 cor. 4, stolele usuate după calculul mediu alor 5 ani din urmă 160 cor. la an. 5, 100 jumătăți de zile de lucru, parte cu plugul parte cu palmele 76 cor. Suma totală 10 1 cor.

Congrua la cei fără de 8 clase nu există.

Cei ce doresc a ocupa aceasta parochie, sunt poftiți a-și trimite recursurile lor ajustate cu documentele recerute subscrisului, p. u. Êlesd în Lugașul-superior, până la terminul sus indicat și a se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

1—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: TEODOR FILIP ppresbiter.

—□—

Se escrie concurs pentru stațiunea învățătorească din **Iosani-Butani-Magieșci** tractul Pesteșului cu termin de alegere pe **8/21 Noemvrie**. Salarul învățătoreșc: repartisați 600 cor. și dela comuna politica 120 cor. pentru adulți Recurenții au să produca documentele necesare, și a-le adresa subscrisului în Lugosul sup. p. u. Êlesd până la terminul sus amintit și a-se presenta în vre-o Dumineca ori sârbătoare la sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântare. Cei ce vor avea desteritatea de a conduce corul vocal vor fi preferiți.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: TEODOR FILIP, m. p. prot.

—□—

1—3

Pentru întregirea vacantului post de paroch din parochia de clasa a III-a din **Pădurani**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt.

1) O sesiune de pământ arător și fânaț; 2) Birul preoțesc câte 28 litre cucuruz sfărîmat dela 70 familii; 3) Stola usuată; 4) intravilanul și estravilanul parochial de câte 800□ și 5) întregire de dotație dela stat de 432 cor. la an, pentru preot cu cvalificație sub 8 clase.

Reflectanții la acest post au să-și instrueze petițiile conform Regulamentului pentru parochii și ale așterne comitetului parochial pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Belinț (Bélinecz, Temesmegye) și să se prezenteze într'o Duminecă sau într'o sârbătoare, se înțelege în terminul regulamentar, —

în sf. biserică din Pădurani, spre a-și arăta desteritatea în cântare, eventual în rituale și în oratorie.

Pădurani. în 6/19 Octomvre, 1902.

În conțelegere cu mine: GERASIM SÊRB, protopresb.

—□—

1—3

În conformitate cu dispozițiunea Prea Venerabilului Consistor diecesan dto 6 Septemvrie (9 Octomvre) 1902 Nr. 5698 se escrie de nou concurs pentru parochia vacanta din **Toraacul-mare** de clasa prima, cu termin de **30 zile** dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente: Una sesiune parochiala de 30 jughere catastrale pământ arător, birul și stolele usuate, cari dau un venit anual de 1600 cor. Contribuția regească va avea a o solvi alegândul paroch.

În vederea faptului, că nici după al patrelea concurs ce s'a scris, din lipsa de recurenți parochia nu s'a putut îndeplini, acuma în lipsa recurenților cu cvalificațiune de clasa prima se vor admite la concurs și candidați cu cvalificațiune de clasa a doua.

Reflectanții au să-și ajusteze recursurile conform regulamentului pentru parochii și adresate comitetului parochial să le subștearnă Prea Onoratului Domn protopresbiter Paul Miulescu în N.-Komlos, comitatul Torontal, în terminul concursual, având a se presenta în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și omiletica.

Dat, din ședința comitetului parochial ținută la 6/19 Octomvre 1902.

Paul Tempea,

par. preș. com. par.

Petru Avrămuț,

not. com. par.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, protop.

—□—

2—3

Se escrie concurs pentru parochia de clasa a doua din **Têrnova** devenită vacantă prin moartea fericitului Ioan Morar fost preot aici, cu termin de **30 de zile** socotit dela prima publicare în organul oficios al Eparchiei noastre.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune pământ estravilan parte arător parte finaț. 2. Birul și stolele usuate dela 240 numere.

În vedere, că acestea asigură un venit prescriș unei parochii de clasa a doua, reflectanții sunt avisați, ca până la terminul espirării concursului să subștearnă petițiunile lor instruate conform §-lui 15 litera b, din „Regulamentul pentru parochii“, adresate comitetului parochiei Ternova — părintelui protopop în Șiria (Világos) și cu stricta observare a §-lui 18 din „Regulament“ a se presenta în sf-ta biserică spre a cânta respective cuvânta și servii. Se notifică, că alesul în tenoarea §-lui 8 din „Reg.“ va avé a presta vèduvei preotese jumătate din venitele parochiei până la aniversarea zilei rēposării preotului Ioan Morar.

Dat în ședința estraord. a comitetului parochial gr.-or. român din Têrnova, ținută la 25 Aug. (7 Sept.) 1902.

2—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: GEORGE POPOVICI m. p., protopresbiter.

—□—